

друге, – формою участі громадськості при прийнятті екологічно значимих рішень, по-третє, – невід’ємною складовою громадського екологічного управління, по-четверте – реалізація кожної окремо взятої громадської екологічної форми, яка носить попереджувально-превентивний характер, може розглядатись як ключовий елемент громадського екологічного контролю. З огляду на складність юридичної природи, перспективи розвитку громадського екологічного контролю в Україні полягають у альтернативному виборі множинних форм та методів його реалізації і застосування різноманітними суб’єктами екологічно зацікавленої громадськості.

Чумаченко І.Є.

Національний університет «Одеська юридична академія», доцент кафедри аграрного, земельного та екологічного права, кандидат юридичних наук

СПІВІДНОШЕННЯ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ТА ІНШИХ ФУНКЦІЙ УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ВОД

Законодавство в сфері використання та охорони природних об’єктів встановлює певні комплекси функцій по управлінню в сфері використання і охорони кожного з природних об’єктів. Їх спільність, обумовлена приналежністю до єдиної системи природи, призводить до того, що багато з цих функцій є загальними для земельного, надрового, водного і лісового права. До таких загальних функцій належать: облік природних об’єктів і ведення державних кадастрів, планування використання і охорони природних ресурсів, розподіл і перерозподіл природних ресурсів серед природокористувачів, просторово-територіальний устрій природних об’єктів, моніторинг за станом природних об’єктів і їх ресурсів, контроль за використанням і охороною природних ресурсів, вирішення суперечок про право користування природними об’єктами, та ін.

Специфічне призначення контролю дозволяє говорити про його самостійність. На нашу думку, це дає можливість відокремити його від інших видів діяльності не тільки в науковому, але й в організаційному плані, як при визначенні функцій і компетенції органів, так і при створенні спеціальних контролюючих органів, що не виконують чи майже не виконують інших, крім контролю, державних (публічно-правових) функцій.

З цією метою слід провести порівняльний аналіз вищезазначених функцій з державним контролем за використанням та охороною вод. Так, державний облік вод має своїм завданням встановлення відомостей про кількість і якість вод, а також даних про водокористування (про забір води та використання вод, скидання зворотних вод та забруднюючих речовин, наявність систем оборотного водопостачання та їх потужність, а також діючих систем очищення стічних вод та їх ефективність тощо). На основі цих відомостей здійснюється розподіл води між водокористувачами та

розробляються заходи щодо раціонального використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів.

Державний облік та аналіз стану водокористування здійснюється шляхом подання водокористувачами звітів про водокористування до державних органів водного господарства за встановленою формою. Державний облік вод – це основа для організації ефективного управління в області використання і охорони вод. Встановлюючи кількісні і якісні характеристики вод, функція обліку вод безпосередньо сам процес водокористування не зачіпає, тобто вона носить інформаційний характер.

Державний водний кадастр, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок ведення державного водного кадастру» від 8 квітня 1996 року № 413, складається і ведеться з метою систематизації даних державного обліку вод та визначення наявних для використання водних ресурсів. Він містить систематизований звіт відомостей про: поверхневі, підземні, внутрішні морські води та територіальне море; обсяги, режим, якість і використання вод (водних об'єктів); водокористувачів (крім вторинних). До державного водного кадастру включаються також відомості про водогосподарські об'єкти, що забезпечують використання води, очищення та скидання зворотних вод.

Результати, отримані при здійсненні обліку вод та ведення водного кадастру (за наявності незадовільних кількісних та якісних показників), можуть послужити підставою для початку офіційного контролю, внаслідок чого з'ясовуватимуться причини і умови, що привели до порушення водокористувачами якісного стану вод і встановлених норм водокористування, а у разі потреби можуть бути прийняті відповідні заходи реагування на виявлені порушення. У свою чергу, функція обліку вод залежить від даних, що отримуються в ході проведення контролю за дотриманням встановлених водним законодавством правил використання і охорони вод, оскільки отримана в результаті цієї діяльності інформація може суттєво скоректувати кількісні і якісні оцінки стану вод, встановлені при здійсненні функції обліку вод і їх використання. Разом з цим, за своїм змістом державний контроль за використанням і охороною вод і облік вод, а також функція ведення кадастру вод – це різні функції державного управління в області використання і охорони вод.

У тісному зв'язку з контролем за використанням і охороною вод знаходиться також функція планування використання і охорони вод, метою якої є забезпечення науково обґрунтованого розподілу вод між водокористувачами з врахуванням першочергового задоволення питних і побутових потреб населення, охорону вод і запобігання їх шкідливої дії. При плануванні використання вод враховуються перш за все дані державного водного кадастру, отримані в результаті здійснення функції обліку вод, а також і в результаті державного контролю за використанням і охороною вод.

Функція надання вод в користування полягає в тому, що фактичне використання вод здійснюється лише на основі права водокористування. Водним законодавством регулюється порядок і умови надання водних об'єктів в користування, а також підстави припинення права водокористування. В зв'язку з цим слід зазначити, що дані, отримані в результаті здійснення контролю за використанням і охороною вод про те, що водокористувач порушує правила використання вод і їх охорони, або використовує водний об'єкт не за цільовим призначенням, є підставою для припинення права водокористування.

Функція контролю пронизує весь процес управлінської діяльності в галузі використання і охорони вод: отримання інформації, її обробку, підготовку і прийняття рішення. Вона впливає на кожну з перерахованих нами стадій управління і на весь процес управління в цілому. Все вищевикладене дає нам підставу говорити про відносну самостійність функції контролю в державному управлінні в галузі використання і охорони вод і про можливість її відособлення в організаційному плані.

Степська О. В.

Національний університет «Одеська юридична академія», доцент кафедри аграрного, земельного та екологічного права, кандидат юридичних наук

ОРГАНИ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ПРАВ НА ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ

Земельні ділянки віднесені законодавством до об'єктів нерухомості які підлягають обов'язковій державній реєстрації. У ході проведення державної реєстрації здійснюється перевірка дійсності поданих заявником документів, а також правова експертиза і перевірка законності правочинів із земельними ділянками незалежно від того, чи укладені вони в простій письмовій або нотаріальній формі.

З 1 січня 2013 року набрали чинності положення двох законів, якими запроваджено низку суттєвих змін у сфері земельних відносин: Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» та Закон України «Про Державний земельний кадастр». Цими Законами змінюється порядок набуття прав на земельну ділянку. Відтепер відомості про земельні ділянки міститимуться у Державному земельному кадастрі, де фіксуватиметься формування земельних ділянок, та в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, до якого вноситимуть відомості щодо оформлення прав на ділянки.

Видалення функції державної реєстрації прав на земельні ділянки з компетенції Державного агентства земельних ресурсів України було обумовлено наміром законодавця сконцентрувати реєстрацію прав на всі об'єкти нерухомого майна, в тому числі і земельні ділянки, в одному Реєстрі прав. Разом з тим в Реєстрі прав було би недоцільно реєструвати